

**NATIONAL SANSKRIT
UNIVERSITY**

Tirupati

ACHARYA

SYLLABUS

DEPARTMENT

OF

PURANETIHASA

राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय, तिरुपति

पुराणेतिहासशास्त्रम्
आचार्यः

**** SYLLABUS ****

Pattern of Marks

(Following pattern will be followed for each paper in each semester)
(External Assessment = 70 Marks for Written Examination)

10 objectives × 01 marks	=	10 Marks
2 (out of 4) × 05 marks	=	10 Marks
2 (out of 4) × 10 marks	=	20 Marks
2 (out of 4) × 15 marks	=	30 Marks
Total	=	70 Marks

(for Internal Assessment = 30 Marks)

Objectives type Questions (Class Test)	=	10 Marks
Paper presentation in Departmental Seminar	=	10 Marks
Assignment	=	10 Marks
Total	=	30 Marks
Grand Total = 70 Marks + 30 Marks	=	100 Marks

1ST SEMESTER

Paper - 1

70 Marks

श्रीमद्भागवतमहापुराणम् (प्रथमस्कन्धे 1-10 अध्यायाः)

अष्टादशपुराणपरिचयः पर्यालोचनम् च

General Objectives of the Course I:

छात्राणां व्यक्तित्वविकासाय आध्यात्मिकज्ञानवर्धनाय च श्रीमद्भागवतपुराणस्य प्रथमस्कन्धस्य दशाध्यायाः प्रकल्पिताः ।

तत्रादौ सूतशौनकसंवादप्रसङ्गे व्यासनारदप्रश्नोत्तरं पाण्डवचरित्रं राज्यत्यागपूर्वकं परीक्षितः गङ्गातीरे प्रायोपवेशनं शुकागमनम् इत्यादयः बहवः ज्ञातव्यविषयाः अस्मिन् पत्रे प्रतिपादिताः सन्ति ।

वेदविहितार्थानां स्पष्टावबोधनाय पुराणमहत्त्वं पुराणवर्गीकरणं पुराणसङ्ख्यामाहात्म्यं पुराणानां संक्षिप्तविषयसारः इत्यादयः पुराणानां प्रमुखप्रयोजनविषयाः अस्मिन् पत्रे उल्लिखिताः सन्ति ।

1. श्रीमद्भागवतमहापुराणम् (प्रथमस्कन्धे 1-10 अध्यायाः)

(35 Marks)

Unit -1 (1-4 अध्यायाः)

श्रीमद्भागवत माहात्म्यम्
सूतशौनकसंवादम्
भगवद्भक्तिमाहात्म्यम्
भगवद्वतारवर्णनम्
भगवदसंकीर्तनमाहात्म्यम्
व्यास असन्तोषस्य कारणानि

Unit -2 (4-8 अध्यायाः)

व्यासं प्रति नारदस्य उपदेशम्
देवर्षि नारदस्य पुर्वजन्मवृत्तान्तम्
अश्वत्थामा चरितम्
अश्वत्थामायाः मानमर्दनम्
उत्तरायाः गर्भरक्षा

Unit -3 (9-10 अध्यायाः)

भगवत्गुणवर्णनम्
कुन्ती स्तुतिः
युधिष्ठिरं प्रति भीष्मोपदेशः
श्रीकृष्णस्य द्वारकागमनम्

मूलग्रन्थस्य प्राप्तिस्थानम् -

1) श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - गीताप्रेस, गोरखपुर, उत्तरप्रदेश

2) श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्

38, यू.ए, जवाहरनगर, दिल्ली

प्रस्तावनालेखकः - डा. ब्रह्मानन्दत्रिपाठी

सहायकग्रन्थाः -

1. श्रीमद्भागवतम्,

अन्वितार्थप्रकाशिकासहितम्

(गङ्गासहायसम्पादितम्)

चौखम्बासंस्कृतप्रतिष्ठानम्,

जवाहार नगर, दिल्ली

2. श्रीश्रीधरस्वामिविरचितभावार्थदीपिकासमन्वितं श्रीमद्भागवतम्,

गीताप्रेस, गोरखपुर

3. श्रीविजयध्वजविलिखिता पदरत्नावली चेति - गीताप्रेस, गोरखपुर

2. अष्टादशपुराणपरिचयः पर्यालोचनं च

(35

Marks)

Unit -4 (तृतीयपरिच्छेदः)

पुराणशब्दस्य व्युत्पत्तिः

पुराणकर्तुः परिचयः
पुराणं पञ्चलक्षणम्
पुराणं दशलक्षणम्

Unit - 5 (तृतीयपरिच्छेदः)

पुराणानाम् अष्टादशसंख्यामाहात्म्यम्
ब्रह्मपुराणम्, पद्मपुराणम्
विष्णुपुराणम्
वायुपुराणम् (सामान्यपरिचयः)
श्रीमद्भागवतपुराणम्
नारदीयपुराणम्
मार्कण्डेयपुराणम्
अग्निपुराणम्
भविष्यपुराणम्
ब्रह्मवैवर्तपुराणम्
लिङ्गपुराणम्
वराहपुराणम्
वामनपुराणम्
कुर्मपुराणम्
मत्स्यपुराणम्
स्कन्धपुराणम्
गरुडपुराणम्
ब्रह्माण्डपुराणम्

महापुराणानाम् सामान्यपरिचयः

प्रो.कृष्णमणित्रीपाठिप्रणीतात् “पुराणपर्यालोचनम्” इति ग्रन्थात्
सहायकग्रन्थाः - “पुराणपर्यालोचनम्”
प्राप्तिस्थानम् - नागपब्लिशर्स, 11 ए./वि.ए जवाहर नगर,
दिल्ली - 110007

सम्पादकः - नागशरण सिं

Paper - 2

70 Marks

वराहपुराणे श्रीवेङ्कटाचलक्षेत्रमाहात्म्यम् (प्रथमो भागः)

General Objectives of the Course II :

छात्राणां कृते भारतीय संस्कृतेः पूर्णज्ञानाय वेङ्कटाचलक्षेत्रस्य अनुशीलनं अत्यन्तावश्यकं निधाय
अस्मिन् पत्रे विषयः प्रतिपादितो वर्तते । यथा श्वेतवराहकल्पवृत्तान्तं श्रीवेङ्कटाचलस्थतीर्थानां वर्णनं,
कश्यपादिवंशानां विवरणं च उल्लेखितो वर्तते ।

Unit -1 (1-6 अध्यायाः)

श्वेतवराहकल्पवृत्तान्तकथनम्
वैकुण्ठाद्भगवत्क्रीडाचलानयनम्
सूतकृतस्वामिपुष्करिणीमाहा-त्म्यवर्णनम्

क्रीडाद्रिप्रविष्ट श्रीवराहदिव्यवैभववर्णनम्
क्रीडाद्रेः कारणभेदेनानेकनामानुवर्णनम्

Unit -2 (7-12 अध्यायाः)

कपिलादिसप्तदशतीर्थमाहात्म्यम्
श्रीवेङ्कटाद्रिं प्रति श्रीरामगमनम्
ब्रह्मादीनां श्रीवेङ्कटाचलागमनम्
दशरथेन श्रीवेङ्कटाचलवासिमहर्षिचरित्रदर्शनम्

Unit -3 (13-18 अध्यायाः)

श्रीभगवदाविर्भावघट्टः
अगस्त्यादिकृतभगवत्स्तुतिः
सनकादिकृतभगवत्स्तुतिः
ब्रह्मकृतभगवत्स्तुतिः
शङ्करस्य शेषाचलाग्नेयदिगवस्थानप्राप्तिः

Unit -4 (19-24 अध्यायाः)

भगवन्तमुद्दिश्य दशरथकृतपुत्रप्रार्थना
श्रीवेङ्कटेशमहोत्सववैभववर्णनम्
श्रीवेङ्कटाद्रीशवैभवप्रशंसा
ब्रह्मादीनां स्वावासगमनम्
फल्गुनीतीर्थमाहात्म्यम्
जाबालितीर्थमाहात्म्यम्
श्रीवेङ्कटेशस्य कलिदोषोपदत्तेषु विशेषतः कृपाधिक्यवर्णनम्

Unit -5 (25-30 अध्यायाः)

सनकसन्दनतीर्थमाहात्म्यम्
श्रीवेङ्कटेशाष्टोत्तरशतनामावलिः
महर्षिकृतभगवत्स्तुतिः
सूतं प्रति शौनकादिस्तुतिः

मूलग्रन्थः - श्रीवेङ्कटाचलक्षेत्रमाहात्म्यम् - प्रो. रघुनाथाचार्येण सम्पादितम् -
T.T.D., Tirupati वेङ्कटाचलइतिहासमाल

सहायकग्रन्थाः -

वेङ्कटाचलमाहात्म्यम् कलारत्नाकरमुद्राक्षरशाला, चेन्नै
प्रस्तावनालेखकः - रामकिशोरदासजी (तेलुगु)

Paper - 3

70 Marks

श्रीमद्रामायणम् (सुन्दरकाण्डे 1-20 सर्गाः)

General Objectives of the Course III :

छात्राणां सामाजिकनैतिकावबोधनाय श्रीमद्रामायणस्य पूर्णज्ञानम् आवश्यकमस्ति । तत्रापि सुन्दरकाण्डं सनातनधर्मस्य रक्षाकवचं भवति । अतः तत्र सुन्दरकाण्डस्य संक्षिप्तपरिचयात् आरभ्य हनुमतः सीतान्वेषणेन सह सीताशोकवर्णनं यावत् अत्र उक्तं वर्तते ।

Unit -1 (1-4 सर्गाः)

सुन्दराकाण्डस्य संक्षिप्तपरिचयः
श्रीमद्रामायणस्य वर्णनम्
हनुमतस्य समुद्रलङ्घनम्
मैनाकमनुमतयोः सम्भाषणम्
सुरसाहनुमतयोः यद्धम्

Unit -2 (5-8 सर्गाः)

सिंहिकायाः वधः
लङ्कापुरीवर्णनम्
चन्द्रशोभावर्णनम्
लङ्कीनिहनुमतयोः युद्धः
अन्तपुरे सीतायाः अन्वेषणम्

Unit -3 (9-12 सर्गाः)

राक्षसाणां गृहेषु सीतायाः अन्वेषणम्
रावणभवनस्य वर्णनम्
पुष्पकविमानस्य वर्णनम्
रावणस्य अन्तपुर वर्णनम्
मन्दोदरीं दृष्ट्वा हनुमतस्य भ्रान्ति वर्णनम्

Unit -4 (13-16 सर्गाः)

शयनमन्दिरे रावणभार्यादिनां वर्णनम्
सीतायाः अन्वेषणम् विधिम्
सीतामृता इति चिन्तनेन हनुमतस्य दुःख
अशोकवादिकाः शोभाम्

Unit -5 (17-20 सर्गाः)

अशोकवृक्षे स्थिता हनुमतेन कृत सीतायाः अन्वेषणम्
सीतायाः शीलसौन्दर्यवर्णनम्
सीतादर्शनेन हनुमतस्य सन्तोषम्
हनुमतस्य सीतायाः दर्शनम्
सीताशोक वर्णनम्
रावण सीतायाः प्रलोभनम्

मूलग्रन्थः - श्रीमद्वाल्मीकिरामायणप्रधानविषयानुक्रमणिका खेमराजश्रीकृष्णदास,
श्रीवेङ्कटेश्वर (स्टीम), मुद्रणालयः - मुम्बाई

सहायकग्रन्थाः -

तिलक- रामायणशिराणिगोविन्दराजीयभूषणटीकात्रयसमलंकृतम्

Paper - 4

70 Marks

अग्निपुराणम् (1-20 अध्यायाः)

General Objectives of the Course IV :

विद्यार्थीनां कृते भारतीयसभ्यतायाः विशेषावगमनाय अग्निपुराणस्य आवश्यकता वर्तते ।
अतः अग्निपुराणसंक्षिप्तपरिचयात् आरभ्य सृष्टिवर्णन सह श्रीकृष्णस्वम्भुकश्ययादिवंशानां
विषयप्रतिपादनं कृतमस्ति अतः छात्राणाम् अग्निपुराणपठनेन सर्वाङ्गिकविकासः भवति ।

Unit -1 (1-4 अध्यायाः)

अग्निपुराणस्य संक्षिप्तपरिचयः
अग्निवसिष्ठयोः संवादम्
मत्स्यावतारकथा वर्णनम्
समुद्रमंथनं
वामन
नृसिंह
वराह
परशुरामावतार कथा वर्णनम्

Unit -2 (5-8 अध्यायाः)

श्रीरामावतारवर्णनम्
अयोद्धाकाण्डस्य वर्णनम्
अरण्यकाण्डवर्णनम्
किसकिन्धाकाण्डवर्णनम्
सुन्दराकाण्डवर्णनम्

Unit -3 (9-12 अध्यायाः)

युद्धकाण्डवर्णनम्
उत्तराकाण्डवर्णनम्
अग्निपुराणे हरिवंशवर्णनम्
भारताख्यानम्
कौरवपाण्डवयोर्मध्येयुद्धस्य परिणामः
यदुकुलविनाशः
पाण्डवानां स्वर्गगमनम्

Unit -4 (13-16 अध्यायाः)

बुद्ध तथा कल्कि अवतारवर्णनम्

Unit -5 (17-20 अध्यायाः)

सृष्टिवर्णन प्रक्रिया
श्रीकृष्णलिलावर्णनम्
स्वयम्भुवमनुवंशवर्णनम्
कश्यपादिवंशवर्णनम्
स्वर्गवर्णनम्
भरतवंशवर्णनम्
प्रश्नाध्यायस्य महत्त्वम्

मूलग्रन्थः - अग्निपुराणम्

श्रीमन्महर्षिकृष्णद्वैपायनव्यासप्रणीतम्

हिन्दीभूमिका - विषयानुक्रमणी-संस्कृतटिप्पणिभिस्सहितम्

सम्पादकः - श्रीबलदेवोपाध्यायः

प्रकाशकः - चौखम्बा संस्कृतसंस्थानम्, वाराणसी

सहायकग्रन्थाः - अग्निपुराणम्

एम्.एन्.दत्त कस्मो प्रकाशनम्
राणी कपुर, 24, वन्साइ राड, दिल्ली – 220002

SOFT – CORE

Paper - 5

70 Marks

अष्टादशपुराणपरिचयः

General Objectives of the Course V :

भगवतः निश्वासरूपापौरुषेयवेदवत् पुराणानि भारतीयसंस्कृतेः मूलाधाररूपेण भवन्ति ।
छात्राणां कृते पुराण रहस्यज्ञानस्य आवश्यकम् अनुभूय व्यासदेवः पुराणानि रचयामास। अतः
पत्रे पुराणमहत्त्वं पुराणलक्षणं सात्विकराजसिकतामसिकपुराणानां विषयसारः च वर्णितो
अस्ति ।

Unit -1 (तृतीयपरिच्छेदः)

अष्टादशपुराणपरिचयः
अष्टादशसंख्यामाहात्म्यम्
पञ्चलक्षणम्
दशलक्षणम्
विष्णुः अवयवकल्पनम्

Unit -2 (तृतीयपरिच्छेदः)

प्रभासखण्डमाहात्म्यम्
वैशाखमाहात्म्यम्
धर्मारण्यमाहात्म्यम्
पुराणसंख्याः
ब्रह्मपुराणस्य विषयसारम्

Unit -3 (तृतीयपरिच्छेदः)

विष्णुपुराणस्य विषयसारम्
औपपुराणानां परिचयः
अग्निपुराण विषयसारः
उपपुराणानां परिचयः
हरिवंशपुराणस्य महत्त्वम्
देवीभागवतपुराणस्य विषयसारः
षट्सात्विकपुराणानां परिचयः

Unit -4 (तृतीयपरिच्छेदः)

षड्भाराजसिकपुराणानां परिचयः

Unit -5 (तृतीयपरिच्छेदः)

षड्भ्रतामसिकपुराणानां परिचयः
पुराण तिलकं भागवतम्
मार्कण्डेयपुराण माहात्म्यम्
वेदेषु पुराणमहत्त्वम्
पुराणक्रमरहस्यमुद्घाटनम्
पुराणेषु राजनीति
स्कन्दपुराण माहात्म्यम्

प्रो.कृष्णमणित्रीपाठिप्रणीतात् “पुराणपर्यालोचनम्” इति ग्रन्थात्
सहायकग्रन्थाः - “पुराणपर्यालोचनम्”
प्राप्तिस्थानम् - नागपब्लिशर्स, 11 ए./वि.ए जवाहर नगर,
दिल्ली - 110007, सम्पादकः - नागशरण सिं
2nd SEMESTER

Paper - 6

70 Marks

श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - (दशमस्कन्धे पूर्वार्धे 11-35 अध्यायाः)

General Objectives of the Course VI :

पुराणतिलकश्रीमद्भागवते दशमस्कन्धे छात्राणां बौधिकविकासाय अन्तस्स्म्बन्धवर्धनाय च परिपूर्णावतारस्वरूपश्रीकृष्णस्य लीलायाः विषये वर्णितमस्ति । यथा श्रीकृष्णस्य बाल्यलीलातः महारासलीलां यावत् विषयाः वर्णिताः सन्ति ।

Unit -1 (11-15 अध्यायाः)

भागवतमाहात्म्यम्
दशमस्कन्धमाहात्म्यम्
श्रीकृष्णस्यवृन्दावनगमनम्
वत्सासुरवकासुरयोः उद्धारः
अघासुरस्य वधवृत्तान्तम्

Unit -2 (16-20 अध्यायाः)

ब्रह्मणः मोह भङ्गम्
ब्रह्मणः भगवत्स्तुतिः
धेनुकासुर वधवृत्तान्तम्
कालियमर्दनम्
गोपालबालकानामुद्धारः

Unit -3 (21-25 अध्यायाः)

प्रलम्बासुरस्योद्धारः
दावाग्निवृत्तान्तम्
शरद्वृत्तवर्णनम्
वेणुगीतवृत्तान्तम्
वस्त्रहरणम्
यज्ञपत्नीणाम् अनुग्रहप्रकारम्

Unit -4 (26-30 अध्यायाः)

गोवर्द्धनधारणम्
इन्द्रयज्ञनिवारणम्
श्रीकृष्णस्याभिषेकः

Unit -5 (31-35 अध्यायाः)

रासलीलावर्णनम्
वरुणलोकान् नन्दस्योद्धारः
गोपिकागीतम्
भगवतः आविर्भावः
महारासः
सुदर्शनशङ्खचुडयोः उद्धरणम्

युगलगीतवर्णनम्
मूलग्रन्थः - श्रीमद्भागवतमहापुराणम्
आर्. वेङ्कटेश्वर सभाध्यक्षः, आनन्दमुद्रणालयः, मद्रास - 1910
सहायकग्रन्थाः - श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - श्रीश्रीधरस्वामिविरचितभावार्थदीपिका
श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - श्रीवीरराघवनिर्मिता भागवतचन्द्रचन्द्रिका
श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - श्रीविजयध्वजविलिखिता पदरत्नावली
श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - गङ्गासहायकृता अन्वितार्थप्रकाशिका
प्राप्तिस्थानम् - गीताप्रेस, गोरखपुर, उत्तरप्रदेश

Paper - 7

70 Marks

वराहपुराणे श्रीवेङ्कटाचलक्षेत्रमाहात्म्यम् (द्वितीयभागः)

General Objectives of the Course VII :

अखण्डकोटिब्रह्माण्डनायकस्य सच्चितानन्दश्रीपुरुषोत्तमस्य कोटिकैवल्यनायकस्य श्रीजगन्नाथस्य निवासस्थानम् उत्कलप्रदेशस्थपुरुषोत्तमक्षेत्रम् विश्वविदितम् अस्य क्षेत्रस्य प्राशस्त्यं सारभूतत्वेन वर्णयति पुराणाग्रगण्यं स्कन्दपुराणम् । अतः छात्राणाम् अस्य क्षेत्रस्य वैशिष्ट्यावगमनाय श्रीजगन्नाथलीलावबोधनाय आत्मविकासाय च शास्त्रमिदं योजितमस्ति । अत्र पुरुषोत्तमक्षेत्रमाहात्म्यतः विल्वेश्वरक्षेत्रमाहात्म्यं यावत् बहवः भावगर्भकविषयाः प्रतिपादिताः सन्ति।

Unit -1 (1-2 अध्यायाः)

नारदस्य सुमेरुशिखरस्ययज्ञवराहदर्शनम्
धरणीवराहसंवादः
शेषाचलस्य सर्वपर्वतातिशायित्ववर्णनम्
कुमारधारामाहात्म्यम्
तुम्बुतीर्थमाहात्म्यम्

Unit -2 (3-4 अध्यायाः)

पाण्डवतीर्थमाहात्म्यम्
देवतीर्थमाहात्म्यम्
वराहस्य भगवतो धरण्या लाकं शेषाचलागमनम्
अगस्त्यप्रार्थनया भगवतः सर्वजनदृग्गोचरत्ववर्णनम्
आकाशराजस्य धरण्याख्यपत्न्यां वसुदानाख्यसुतोत्पत्तिः

Unit -3 (5-6 अध्यायाः)

नारदोदीरित पद्मावतीशरीरलक्षणानि
पद्मावत्याः स्वसखीभिः साकं पुष्पाटवीगमनम्
पद्मावतिदर्शनेन श्रीनिवासस्य मोहप्राप्तिः
पद्मावतीनिवेदित भगवद्भागवतयोर्लक्षणानि
पद्मावती परिणयघट्टः
श्रीनिवासस्य रङ्गदासकृतदिव्योद्यानमण्डपनिर्माणादिनि
स्वरूपानुसन्धानेन लज्जितं रङ्गदासं प्रति श्रीनिवासवचनम्

Unit -4 (7-8 अध्यायाः)

तोण्डमान्नृपस्य मृगयार्थं श्रीशेषाचलागमनम्
तोण्डमान्नामकनृपवृत्तान्तः
तोण्डमान्नृपं प्रति रेणुकोक्तिः
वसोर्वल्मीकं श्रीवराहसन्दर्शनम्

अस्थिसरोवरमाहात्म्यम्
कुर्वग्रामस्थकुलावंशजभीमाख्यभक्तोदन्तः
श्रीनिवासकृपया तोण्डमान्नृपस्य सारूप्यप्राप्तिः

Unit -5 (9-10 अध्यायाः)

वराहपुराणमाहात्म्यश्रवणपठनफलश्रुतिः
मूलग्रन्थः - श्रीवेङ्कटाचलक्षेत्रमाहात्म्यम् - प्रो. रघुनाथाचार्येण सम्पादितम् -
T.T.D., Tirupati वेङ्कटाचलइतिहासमाला
सहायकग्रन्थाः - वेङ्कटाचलमाहात्म्यम्
कलारत्नाकरमुद्राक्षरशाला, चेन्नै
प्रस्तावनालेखकः - रामकिशोरदासजी (तेलुगु)

Paper - 8

70 Marks

महाभारतम् (शान्तिपर्वणि 1-30 अध्यायाः)

General Objectives of the Course VIII :

“यदिहस्ति तदनान्यत्र यद न इह अस्ति न तत् क्वचित्” इति महाभारतवाक्यनुसारं छात्राणाम् इतिहासज्ञानाय आर्षपरम्परागौरवप्राप्त्यर्थं च पाठ्यक्रमेऽस्मिन् महाभारतसंक्षिप्तपरिचयाद् आरभ्य युधिष्ठिरस्य शोकनिवारणं यावत् शान्तिपर्वनिगदिताः वहबः विषयाः उपपादिताः सन्ति ।

Unit -1 (1-6 अध्यायाः)

महाभारतस्यसंक्षिप्तपरिचयः
युधिष्ठिरनारदसंवादः
कर्णशापप्रसङ्गः
कर्णकृतेः ब्रह्मास्त्रप्राप्तिः
परशुरामशापः
कलिङ्गकन्याहरणम्

Unit -2 (7-12 अध्यायाः)

युधिष्ठिरअर्जुनयोः संवादम्
युधिष्ठिरस्य व्याकुलता
कर्णस्यपराक्रमम्
युधिष्ठिरः कुन्तीं प्रति शापः
युधिष्ठिरस्यवनगमनप्रस्तावः

Unit -3 (13-18 अध्यायाः)

युधिष्ठिरस्य वैराग्यकारणानि
युधिष्ठिरभीमयोः संवादम्
युधिष्ठिरं प्रति अर्जुनस्य गृहस्थाश्रमाचरणोपदेशः
सहदेवयुधिष्ठिरयोः संवादम्
नकुलयुधिष्ठिरयोः संवादम्
राजदण्डमाहात्म्यम्, यज्ञार्थमुपदेशः

Unit -4 (19-24 अध्यायाः)

शङ्खलिखितयोः प्रसङ्गः
हयग्रीवचरित्रवर्णनम्

क्षत्रियधर्मस्य प्रसंसा
व्यासयुधिष्ठिर संवादः
अश्मोजनकयोः संवादः
धनत्यागस्य माहात्म्यम्
युधिष्ठिरस्य शोकनिवारणम्

Unit -5 (25-30 अध्यायाः)

महर्षिनारदपर्वतयोः उपाख्यानम्

मूलग्रन्थः - महाभारतम् - एम्.एन्.दत्तेन सम्पादितम्, भाग- 7
परिमलपब्लिकेशन्स, 27/28, शक्तिनगर, दिल्ली -110007

Paper - 9

70 Marks

शिवमहापुराणम् (विद्येश्वरसंहिता)

General Objectives of the Course IX :

भारतीयशिक्षायाः उद्देश्यं धर्मार्थकामानां विषये समानरूपेण समादारः । अतः छात्राणां धार्मिकशिक्षाप्रधानस्य आवश्यकतां निधाय पाठ्यक्रमेऽस्मिन् शिवपुराणान्तर्गतविद्येश्वरसंहितायाः नियोजनं कृतं वर्तते । शिवपुराणमहात्म्याद आरभ्य रुद्राक्षमहिमावर्णनपर्यन्तं वर्णितमस्ति ।

Unit -1 (1-6 अध्यायाः, शिवपुराणमाहात्म्यम्)

शिवपुराणमाहात्म्यम्
चञ्चुलापाख्यानम्
शिवपुराणं श्रवणविधिः
सूतसंवादः
कलिकलुशनाशनमाहात्म्यम्

Unit -2 (1-6 अध्यायाः)

संहिताभेदवर्णनम्
ब्रह्मकृतसाध्य-साधक-साधन वर्णनम्
शिवपुराणं श्रवणं एवं मुक्तिं प्रप्तिः वर्णनम्
ज्योतिर्लिङ्गप्रार्थनाभावः
केतकिपुष्पस्य मिथ्यासाक्षम्
शिवस्य कृपादृष्टिः
ब्रह्मदेवस्य शिरच्छेदः
केतकीतिरस्कारः

Unit -3 (7-13 अध्यायाः)

शिवरात्रीव्रतमाहात्म्यम्
ओंकारस्यमाहात्म्यम्
शिवलिङ्गस्यस्थापनम्
शिवक्षेत्राणावर्णनम्
सदाचारवर्णनम्

Unit -4 (14-19 अध्यायाः)

पञ्चाक्षरमन्त्रमाहात्म्यम्
शिवलिङ्गमाहात्म्यम्
भस्ममाहात्म्यम्
शिवलिङ्गानां संख्यानिरूपणम्

Unit -5 (20-25 अध्यायाः)

विल्वमाहात्म्यम्
पार्थिवपूजाविधानम्
रुद्राक्षमहिमावर्णनम्, शिवनाममाहात्म्यम्
मूलग्रन्थः - शिवमहापुराणम्, खेमराजश्रीकृष्णदास,
श्रीवेङ्कटेश्वर (स्टीम), मुद्रणालयः - मुम्बाई
सहायकग्रन्थाः -

सम्पादकः - डा. पुष्पेन्द्रकुमारः, दिल्लीविश्वविद्यालयः,
नागशरणसिंह- सम्पादितश्लोकानुक्रमण्या सहितम्

SOFT – CORE

Paper - 10

70 Marks

अष्टादशपुराणपरिचयः

General Objectives of the Course X :

भगवतः निश्वासरूपापौरुषेयवेदवत् पुराणानि भारतीयसंस्कृतेः मूलाधाररूपेण भवन्ति ।
छात्राणां कृते पुराण रहस्यज्ञानस्य आवश्यकम् अनुभूय व्यासदेवः पुराणानि रचयामास अतः
पत्रे पुराणमहत्त्वं पुराणलक्षणं सात्त्विकराजसिकतामसिकपुराणानां विषयसारः वर्णितो अस्ति
।

Unit -1 (तृतीयपरिच्छेदः)

अष्टादशपुराणपरिचयः
अष्टादशसंख्यामाहात्म्यम्
पञ्चलक्षणम्
दशलक्षणम्
विष्णुः अवयवकल्पनम्

Unit -2 (तृतीयपरिच्छेदः)

प्रभासखण्डमाहात्म्यम्
वैशाखमाहात्म्यम्
धर्मार्णयमाहात्म्यम्
पुराणसंख्याः
ब्रह्मपुराणस्य विषयसारम्

Unit -3 (तृतीयपरिच्छेदः)

विष्णुपुराणस्य विषयसारम्

औपपुराणानां परिचयः
अग्निपुराण विषयसारः
उपपुराणानां परिचयः
हरिवंशपुराणस्य महत्त्वम्
देवीभागवतपुराणस्य विषयसारः
सात्विकपुराणानां परिचयः

Unit -4 (तृतीयपरिच्छेदः)

राजसिकपुराणानां परिचयः

Unit -5 (तृतीयपरिच्छेदः)

तामसिकपुराणानां परिचयः

पुराण तिलकं भागवतम्

मार्कण्डेयपुराण माहात्म्यम्

वेदेषु पुराणमहत्त्वम्

पुराणक्रमरहस्यमुद्घाटनम्

पुराणेषु राजनीति, स्कन्दपुराण माहात्म्यम्

प्रो.कृष्णमणित्रीपाठिप्रणीतात् “पुराणपर्यालोचनम्” इति ग्रन्थात्

सहायकग्रन्थाः - “पुराणपर्यालोचनम्”

प्राप्तिस्थानम् - नागपब्लिशर्स, 11 ए./वि.ए जवाहर नगर,
दिल्ली - 110007, सम्पादकः - नागशरण सिं

3rd SEMESTER

Paper - 11

70 Marks

श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - (दशमस्कन्धे उत्तरार्धे 50-75 अध्यायाः)

General Objectives of the Course XI :

समग्रजगति धर्मदूरीणां कृते दुर्लभग्रन्थत्वेन एषः भागवतग्रन्थः परिगण्यते । अतः छात्राणां मनसि आदिदैविक आदिभौतिक
आध्यात्मिकादित्रितापनाशकश्रीमद्भागवतग्रन्थान्तगतिदशमस्कन्धस्य उत्तरार्धस्य
नियोजनं कृतं वर्तते । अत्र श्रीमद्भागवतमाहात्म्यात् आरभ्य राजसूययज्ञे दुर्योधनस्य
अपमानप्रसङ्ग यावत् विषयाः प्रतिबोधिताः सन्ति ।

Unit -1 (50-55 अध्यायाः)

श्रीमद्भागवतमाहात्म्यम्

दशमस्कन्धमाहात्म्यम्

जरासन्धसाकंकृष्णस्य युद्धवर्णनम्

द्वारिकापुरी निर्माणम्

कालयवनवृत्तान्तम्

Unit -2 (56-60 अध्यायाः)

मुचुकुन्दवृत्तान्तम्

बलरामविवाहः

रुक्मण्याः सन्देशः

रुक्मणिहरणम्
रुक्मीकृष्णयोः मध्येयुद्धः
श्रीकृष्णरुक्मण्ययोः पाणिग्रहणम्
प्रद्युम्नःजन्मवृत्तान्तम्
संवरासुरवधः

Unit -3 (61-65 अध्यायाः)

स्यमन्तकमणि उपाख्यानम्
भौमासुरस्योद्धारः
श्रीकृष्णरुक्मणिसंवादः
रुक्मीहननम्
उषाऽनिरुद्धयोः मेलनम्
वाणासुरकृष्णयोर्मध्येयुद्धः
नृगराजवृत्तान्तम्

Unit -4 (66-70 अध्यायाः)

पौण्ड्रक
काशिराज
द्विविदच उद्धारः
शाम्बविवाहवृत्तान्तम्
भगवन्तः गृहचर्या
शिशुपालस्योद्धारः

Unit -5 (71-75 अध्यायाः)

राजसूययज्ञायोजनम्
राजसूययज्ञपतिः
दुर्योधनस्यापमानम्

मूलग्रन्थः - श्रीमद्भागवतमहापुराणम्

आर्.वेङ्कटेश्वर सभाध्यक्षः, आनन्दमुद्रणालयः, मद्रास -

1910

सहायकग्रन्थाः - श्रीमद्भागवतमहापुराणम् -
श्रीश्रीधरस्वामिविरचितभावार्थदीपिका -
श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - श्रीवीरराघवनिर्मिता
भागवतचन्द्रचन्द्रिका - श्रीविजयध्वजविलिखिता
पदरत्नावली - श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - गङ्गासहायकृता अन्वितार्थप्रकाशिका
प्राप्तिस्थानम् - गीताप्रेस, गोरखपुर, उत्तरप्रदेश

Paper - 12

70 Marks

विष्णुपुराणम् (प्रथमांशः)

General Objectives of the Course XII :

वैष्णवानां प्रियम् इदं विष्णुपुराणं मानवाः जन्ममरणादिदुःखचतुरशीतिध्वनिषु भ्रमन्तः भवन्ति । अतः छात्राणां समग्रजगतः सृष्टिविषयकज्ञानवर्धनाय उदात्तमोक्षलक्ष्यप्रधानाय च पुराणस्यास्य नियोगः कृतो वर्तते। अतः अस्मिन् पाठ्यक्रमे विष्णुपुराणमाहात्म्यात् जगतः वर्णनं यावत् उद्दृष्टं वर्तते ।

Unit -1 (1-4 अध्यायाः)

विष्णुपुराणमाहात्म्यम्
जगतसृष्टिः वर्णनम्
विष्णुमाहात्म्यम्
ब्रह्मणः आयुकालनिरूपणम्
ब्रह्मणोत्पत्तिः

Unit -2 (5-9 अध्यायाः)

पृथिव्याः उद्धारः
जगसृष्टिप्रक्रिया
अविद्याः वर्णनम्
चार्तुवर्णव्यवस्थावर्णनम्
स्वयाम्भुवमनुवर्णनम्
रुद्रसृष्टिवर्णनम्
लक्ष्म्यासर्वव्यापकतावर्णनम्
दुर्वासाशापवर्णनम्
समुद्रमन्थनम्

Unit -3 (10-14 अध्यायाः)

भृगु अग्न्यादि सन्तानवर्णनम्
ध्रुवस्य वनगमनम्
भृगवताविर्भावः
ध्रुवस्यपददानवर्णनम्
राजवेनपृथुचरित्रवर्णनम्
नृसिंहावतारविषयकः प्रश्नः
प्रह्लादचरित्रवर्णनम्
दक्षप्रजापत्युत्पत्तिः

Unit -4 (15-18 अध्यायाः)

भगवतः स्तुतिः
सुदर्शनचक्रप्रेषणम्
भागवताविर्भावः

Unit -5 (19-22 अध्यायाः)

मरुतगणानामुत्पत्तिः
जगतस्यावस्थावर्णनम्

मूलग्रन्थः - 1. विष्णुपुराणम्, खेमराजश्रीकृष्णदास,
श्रीवेङ्कटेश्वर (स्टीम), मुद्रणालयः - मुम्बई
2. विष्णुपुराणम्, दिल्लीविश्वविद्यालयस्य हिन्दुमहाविद्यालयस्य
डा.राजेन्द्रनाथशर्मणा भूमिकापाठशोधनाभ्यां

परिष्कृतम्, नागपब्लिशर्स
11/ए/यू.ए.सि.पोस्ट अफिस विल्डिङ्ग, जवाहरनगर,

दिल्ली-7

सहायकग्रन्थः - 1. विष्णुपुराणम् (संस्कृतम् आंग्लं च)

सम्पादकः - एम्.एम्.पट्टनायकः

ओरिएण्टल इन्स्टिट्यूट, एम्.एम्. युनिभरसिटि, बरोडा

2. विष्णुपुराणम्, दम्परी वेङ्कटसुभाषशास्त्री (तेलुगु

व्याख्या)

Paper - 13

70 Marks

गर्गसंहिता (गोलकखण्डः)

General Objectives of the Course XIII :

सनातनसंस्कृतौ भगवद्भजनमेव अर्थात् भगवत्सेवनमेव श्रेयः इति सिद्धान्तितं वैयासकीन शुकैः भक्तिः भगवतः प्राणतोऽपि आधिका प्रिया वर्तते । अतः छात्राणां नैतिकतावर्धनाय प्रेमभक्तिजागरणाय च अलौकिकनायकस्य श्रीकृष्णस्य गूढतत्त्वयुक्ता गर्गसंहिता अस्मिन् पाठ्यक्रमे योजिता अस्ति । अत्र गर्गसंहितामाहात्म्यतः राधाकृष्णप्रेमवर्णनं यावत् वर्णितमस्ति ।

Unit -1 (1-4 अध्यायाः)

गर्गसंहितामाहात्म्यम्

शौनकगर्गसंवादः

अवतारभेदवर्णनम्

गोलकधामदर्शनम्

भगवतस्तुतिः

Unit -2 (5-8 अध्यायाः)

नन्दादिलक्षणम्

गोपियुथस्यपरिचयः

गोपिणां वर्णनम्

कंसस्यदिग्विजयवर्णनम्

कलावत्यापूर्वपुण्यवर्णनम्

वृषभानु अवतरणम्

देवक्याः विवाहवर्णनम्

Unit -3 (9-12 अध्यायाः)

देवानां द्वारा गोलकधामदर्शनम्

देवकिगर्भप्रवेशः देवानां स्तुतिः

कृष्णजन्मोत्सवः

पुतानायाः मोक्षः

शकटासुर मोक्षः

तृणावर्तमोक्षः

Unit -4 (13-16 अध्यायाः)

यशोदायां विश्वरूप दर्शनम्

कृष्णनामकरणम्
कृष्णराधायोः सम्बन्धः
वृन्दावन उद्योगवर्णनम्
नन्दोपनन्दयोः परिचयः
रासक्रीडा
तुलसीपूजनविधिवर्णनम्

Unit -5 (17-19 अध्यायाः)

राधाकृष्णयोः प्रेमवर्णनम्
कृष्णदर्शनवर्णनम्

मूलग्रन्थः – गर्गसंहिता, डा. हरिश्चन्द्रमणित्रीपाठिप्रकाशता-
सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयः, वाराणासी

सहायकग्रन्थः - गर्गसंहितारहस्यम् - डां. मिनतिरथ,
श्रीसदाशिवक्याम्पस्, पुरी

Paper - 14

70 Marks

नारदभक्तिसूत्रम् (1-15 अध्यायाः), शाण्डिल्यभक्तिसूत्रम् (प्रथमाध्यायः)

General Objectives of the Course XIV :

सत्ययुगादौ ज्ञानवैराग्यमोक्षसाधनत्वेऽपि कलियुगे भक्तिरेव प्राधान्या अस्ति । भगवन्तं
स्वानुकूलं कर्तुं षडरिपून् विजित्य परमाह्लादं प्राप्नुवन्ति वैष्णवाः । अतः छात्राणाम्
अन्तःकरणशुद्ध्यर्थं नारदशाण्डिल्यादि महर्षिभिः प्रोक्तानां भक्तिगुणगरिम्णायुक्तानाम्
उत्कृष्टसूत्राणां योजनं पाठ्यक्रमेऽस्मिन् कृतं वर्तते ।

क)) नारदभक्तिसूत्रम्

(35

Marks)

Unit -1 (1-5 अध्यायाः)

देवर्षिनारदजन्मवृत्तान्तम्
भक्तेःस्वरूपम्
अनन्य प्रेमवर्णनम्
प्रेमरूपाभक्तेः लक्षणम् एवं उदाहरणं च
प्रेमरूपाभक्तेः फलवर्णनम्

Unit -2 (6-10 अध्यायाः)

प्रेमरूपाभक्तेः साधनम् एवं सत्सङ्ग महिमा वर्णनम्
कुसङ्गतीप्रसङ्गः
मायात्मकितः
प्रेमभक्तेः स्वरूपम्
गौणभक्तेः स्वरूपम्
सुलभभक्तेः माहात्म्यम्
भक्तेः साधनम्

Unit -3 (11-15 अध्यायाः)

भक्तिसाधनार्थं प्रधानमार्गवर्णनम्
भक्तेः फलवर्णनम्

भक्तेः सर्वश्रेष्ठत्वम्
मूलग्रन्थः - नारदभक्तिसूत्रम् - स्वामि हर्षानन्दपुरी, रामकृष्णमठ,
बङ्गलूरु - 560019

ख) शाण्डिल्यभक्तिसूत्रम् (प्रथमाध्यायः)

(35

Marks)

Unit -4 (प्रथमोऽध्यायः)

शाण्डिल्यमातानुसारेण भक्तेः स्वरूपम्
जीवब्रह्मणयोः सम्बन्धः
भगवत्त्वं, भक्तेः अन्तरार्थान् स्पष्टयत्
भक्तेः अन्तरार्थान् संयोजयेत्
भक्तेः ज्ञानयोगयोः प्राधान्यम्
भक्तेः मोक्षसाधनत्वं स्पष्टयत्

Unit -5 (प्रथमोऽध्यायः)

भक्तेः प्रातिकुल्यानि सुविशदम्
भक्तेः आनुकुलानि कारणानि, प्रपत्तेः स्वरूपम्
मूलग्रन्थः - शाण्डिल्यभक्तिसूत्रम्, अनुसन्धानप्रकाशनपर्यवेक्षकः
सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयः, वाराणासी
सहायकग्रन्थः - स्वामी चिन्मयानन्द सम्पादितः -

चिन्मयपब्लिकेशन्सट्रष्ट

175 - रागोप्पा चेट्लि स्ट्रिट्, मद्रास

SOFT – CORE

Paper - 15

70 Marks

अष्टादशपुराणपरिचयः

General Objectives of the Course XV :

भगवतः निश्वासरूपपौरुषेयवेदवत् पुराणानि भारतीयसंस्कृतेः मूलाधाररूपेण भवन्ति ।
छात्राणां कृते पुराण रहस्यज्ञानस्य आवश्यकम् अनुभूय व्यासदेवः पुराणानि रचयामास अतः
पत्रे पुराणमहत्त्वं पुराणलक्षणं सात्त्विकराजसिकतामसिकपुराणानां विषयसारः वर्णितो अस्ति
।

Unit -1 (तृतीयपरिच्छेदः)

अष्टादशपुराणपरिचयः
अष्टादशसंख्यामाहात्म्यम्
पञ्चलक्षणम्
दशलक्षणम्
विष्णुः अवयवकल्पनम्

Unit -2 (तृतीयपरिच्छेदः)

प्रभासखण्डमाहात्म्यम्
वैशाखमाहात्म्यम्
धर्मरण्यमाहात्म्यम्
पुराणसंख्याः

ब्रह्मपुराणस्य विषयसारम्

Unit -3 (तृतीयपरिच्छेदः)

विष्णुपुराणस्य विषयसारम्
औपपुराणानां परिचयः
अग्निपुराण विषयसारः
उपपुराणानां परिचयः
हरिवंशपुराणस्य महत्त्वम्
देवीभागवतपुराणस्य विषयसारः
सात्विकपुराणानां परिचयः

Unit -4 (तृतीयपरिच्छेदः)

राजसिकपुराणानां परिचयः

Unit -5 (तृतीयपरिच्छेदः)

तामसिकपुराणानां परिचयः
पुराण तिलकं भागवतम्
मार्कण्डेयपुराण माहात्म्यम्
वेदेषु पुराणमहत्त्वम्
पुराणक्रमरहस्यमुद्घाटनम्
पुराणेषु राजनीति
स्कन्दपुराण माहात्म्यम्
प्रो.कृष्णमणित्रीपाठिप्रणीतात् “पुराणपर्यालोचनम्” इति ग्रन्थात्
सहायकग्रन्थाः - “पुराणपर्यालोचनम्”
प्राप्तिस्थानम् - नागपब्लिशर्स, 11 ए./वि.ए जवाहर नगर,
दिल्ली - 110007, सम्पादकः - नागशरण सिं

4th SEMESTER

Paper - 16

70 Marks

श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - (एकादशस्कन्धे 1-25 अध्यायाः)

General Objectives of the Course XVI :

पुराणदर्पणश्रीमद्भागवतपुराणानुसारं मुक्तेः प्रधानसाधनानि त्रीणि भवन्ति यथा निष्कामकर्म ध्यानं शान्तिः च। मानवस्य परमलक्ष्यं भवति मोक्षप्राप्तिः । अतः छात्राणां कृते जीवन्मुक्तिलक्ष्यनिर्माणाय श्रीमद्भागवतपुराणान्तर्गत-एकादशस्कन्धस्य नियोजनं कृतं वर्तते । अत्र यदुवंशशापात् आरभ्य साङ्ख्ययोगप्रसङ्गं यावत् निरूपितमस्ति ।

Unit -1 (1-5 अध्यायाः)

यदुवंशकृते ऋषिणां शापः
नवयोगिश्वराणां संवादः
कर्मयोगनिरूपणम्
अवतारवर्णनम्

भगवन्तःपूजाविधिवर्णनम्
Unit -2 (6-10 अध्यायाः)
प्रभासक्षेत्रप्रसङ्गम्
उद्धवस्यागमनम्
अवधुतोपाख्यानम्
अष्टगुरुणामं कथा
पिङ्गला उपाख्यानम्
भृङ्गिवृत्तान्तम्
लौकिकपरलौकिकवृत्तान्तम्
वधः, मुक्त एवं भक्तजनाणां लक्षण वर्णनम्
सत्सङ्गमाहात्म्यम्

Unit -3 (11-15 अध्यायाः)
कर्मत्यागविधिः
शौनकादिनाम् उपदेशः
भक्तियोगमहात्म्यम्
सिद्धिनां नाम एवं लक्षणम्
विभूतिवर्णनम्
वर्णाश्रमधर्मनिरूपणम्
सन्यासिधर्मनिरूपणम्

Unit -4 (16-20 अध्यायाः)
ज्ञानयोग
भक्तियोग
कर्मयोगच निरूपणम्

Unit -5 (21-25 अध्यायाः)
गुणदोषव्यवस्थायाः स्वरूपः
पुरुषप्रकृतिविवेकवर्णनम्
तितिक्षुब्राह्मणस्य इतिहासः
सांख्ययोगः
त्रयवृत्तिणां निरूपणम्

मूलग्रन्थः - श्रीमद्भागवतमहापुराणम्

आर्.वेङ्कटेश्वर सभाध्यक्षः, आनन्दमुद्रणालयः, मद्रास -

1910

सहायकग्रन्थाः - श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - श्रीश्रीधरस्वामिविरचितभावार्थदीपिका

श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - श्रीवीरराघवनिर्मिता

भागवतचन्द्रचन्द्रिका

श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - श्रीविजयध्वजविलिखिता

पदरत्नावली

श्रीमद्भागवतमहापुराणम् - गङ्गासहायकृता अन्वितार्थप्रकाशिका
प्राप्तिस्थानम् - गीताप्रेस, गोरखपुर, उत्तरप्रदेश

स्कन्दपुराणम् (उत्कलखण्डे 1-22 अध्यायाः)

General Objectives of the Course XVII :

अखण्डकोटिब्रह्माण्डनायकस्य सच्चितानन्दश्रीपुरुषोत्तमस्य कोटिकैवल्यनायस्य श्रीजगन्नाथस्य निवासस्थानम् उत्कलप्रदेशस्थपुरुषोत्तमक्षेत्रम् विश्वविदितम्। अस्य क्षेत्रस्य प्राशस्त्यं सारभूतत्वेन वर्णयति पुराणाग्रगण्यं स्कन्दपुराणम् । अतः छात्राणां अस्य क्षेत्रस्य वौशिष्टावगमनाय श्रीजगन्नाथलीलावबोधनाय आत्मविकासाय च शास्त्रमिदं योजितमस्ति । अत्र पुरुषोत्तमक्षेत्रमाहात्म्यतः विल्वेश्वरक्षेत्रमाहात्म्यं यावत् वहबः भावगर्भकविषयाः प्रतिपादिताः सन्ति ।

Unit -1 (1-5 अध्यायाः)

जैमिनिऋषिसंवादः
पुरुषोत्तमक्षेत्रमाहात्म्यम्
काकपक्षीमुक्तिः वर्णनम्
ओद्देशस्यवर्णनम्
लक्ष्मीमयोः संवादः

Unit -2 (6-9 अध्यायाः)

इन्द्रद्युम्नः
श्वेतराजचरितं
पण्डरीकाम्बरीषयोः भगवदर्शनम्
विद्यापतिः
विश्वावसुः
पुरुषोत्तमक्षेत्रमर्णनम्
उत्कलदेशप्रतियात्रा
दक्षिणमूर्तेः शयनोत्सव
पुराणमाहात्म्यम् श्रवण फलम्

Unit -3 (10-14 अध्यायाः)

दारुमयतीर्थमाहात्म्यम्
दारुदेवातापूजनम्
चार्तुमासव्रतं
गालनृपतेः वृत्तान्तम्
वृक्षमाहात्म्यम्

Unit -4 (15-18 अध्यायाः)

रोहिणिकुण्डमाहात्म्यम्
वैष्णवमाहात्म्यम्
श्रीकृष्णकाशिराजयोः वृत्तान्तम्

Unit -5 (19-22 अध्यायाः)

नृसिंहमाहात्म्यम्
विल्वेश्वरक्षेत्रमाहात्म्यम्
देवशिल्पिनाम् कृत नृसिंहदेवालय माहात्म्यम्
मूलग्रन्थः - स्कन्दपुराणम्, नागप्रकाशन, दिल्ली

श्रीमद्देवीभागवतम् (तृतीयस्कन्धे 1-30 अध्यायाः)

General Objectives of the Course XVIII :

“महामाया विश्वं भ्रामयति” इति वचनानुसारं भगवत्याः देव्याः प्रतिभा चराचरविश्वे प्रतिभाति । ब्रह्माण्डोत्पत्तिप्रसङ्गे शक्तिं विना किमपि न सम्भव्यते । अतः छात्राणां शाक्तपरम्परायाः ज्ञानवर्धनाय शीलरक्षणाय तामसगुणनाशाय च देवीभागवतपुराणान्तर्गतस्य तृतीयांशस्य नियोजनं कृतं वर्तते । अत्र व्यासनारदयोः संवादतः काशीप्रदेशे दुर्गादेव्याः प्रतिष्ठानं यावत् वर्णितमस्ति ।

Unit -1 (1-6 अध्यायाः)

ब्रह्माण्डोत्पत्तिः
व्यासनारदयोः संवादः
भगवत्याः प्रभावः
देवलोक दर्शनम्
देव्याः स्तुतिः

Unit -2 (7-12 अध्यायाः)

भगवत्याः स्वरूपवर्णनम्
सृष्टिः उत्पत्तिः वर्णनम्
त्रिगुणवर्णनम्
वीजमन्त्रम् माहात्म्यम्
सत्यव्रताख्यानम्
मानसयज्ञमाहात्म्यम्
देव्याः यज्ञार्थं प्रेरणम्
त्रिलोकनिर्माणम्

Unit -3 (13-18 अध्यायाः)

ध्रुवसन्धिवृत्तान्तम्
वैसिष्ठविश्वमित्रप्रसङ्गः
शशिकलाप्रसङ्गः
सुदर्शन प्रसङ्गः
सुवाहुशशिकलायाः संवादः
शशिकलायाः विवाह वर्णनम्

Unit -4 (19-24 अध्यायाः)

सुदर्शनमार्गोवरुद्धवर्णनम्
भरदवाजः आश्रमं प्रति प्रस्थानम्
दुर्गादेव्याः प्राकट्यम्

Unit -5 (25-30 अध्यायाः)

युधाजित शत्रुजित वध वृत्तान्तम्
सुवाहुकृत देव्याः स्तुतिः
सुवाहु देव्या प्रति प्रार्थना
काशिप्रदेशे दुर्गादेव्याः स्थापनम्
मूलग्रन्थः - श्रीमद्देवीभागवतम्, साहित्यशास्त्रिणा पण्डितरामतेजः

पाण्डेयेन

सम्पादितम् (संस्कृतम्)

पण्डितपुस्तकालयम्, काशी

सहायकग्रन्थाः - ओ.आर्.आइ, श्रीवेङ्कटेश्वर विश्वविद्यालयः, तिरुपति: (तेलुगु)

कल्किपुराणम् (1-35 अध्यायाः)

General Objectives of the Course XIX :

महापुराणम् उपपुराणम् औपपुराणम् इत्येवं प्रकारेण पुराणानि विभक्तानि । पुराणवाङ्मये उपपुराणानामपि प्राधान्यं वर्तते । तत्र उपपुराणेषु लोककल्याणाय सर्वजनहिताय च कल्किपुराणस्य प्राधान्यं वर्तते । कलियुगे मानवः प्रत्येकविषयेषु स्वात्मसाक्षात्कारेण स्वजीवनस्य निर्वहणं करिष्यति तदर्थं पाठ्यक्रमे प्रसङ्गोऽयं नियुक्तोऽस्ति । अत्र कल्किपुराणमाहात्म्यतः चक्रयागवर्धनं यावत् वर्णितमस्ति ।

Unit -1 (1-7 अध्यायाः)

कल्किपुराणमाहात्म्यम्
कलिविवरणम्
कल्किजन्मोपनयन संस्काराः
कल्किवरलाभः
ब्राह्मणलक्षणानि

Unit -2 (8-14 अध्यायाः)

पद्मावतीस्वयंवरः
हरिभक्तिवर्णनम्
कल्केः प्रतिज्ञा
विष्णुध्यानम्
दशावतारस्तुतिः
वर्णाश्रमधर्मः
पुरुषोत्तममाहात्म्यम्
एकाम्रक्षेत्रमाहात्म्यम्

Unit -3 (15-21 अध्यायाः)

इन्द्रेश्वराख्यानम्
विन्दुदुर्भवसरः वर्णनम्

Unit -4 (22-28 अध्यायाः)

चार्तुमास्यव्रतविधानम्
देवानां मुक्तिप्राप्तिः
महानदी माहात्म्यम्
अनन्तमायानिरुपणम्
सूर्यवंशानुकीर्तने रामचरितम्
यमवरदानप्रसङ्गम्

Unit -5 (29-35 अध्यायाः)

इन्द्रद्युम्ननृपमोक्षप्राप्तिः
मैत्रेयवनमाहात्म्यम्
एकाम्रे महेशगमनवृत्तान्तम्
शक्रयोगवर्धनम्

मूलग्रन्थः - कल्किपुराणम् - प्रकाशकः - अशोकचटर्जा शास्त्री

सरस्वतीभवनग्रन्थमाला, वाराणसेय संस्कृत विश्वविद्यालयः,

SOFT – CORE

Paper – 20

70 Marks

अष्टादशपुराणपरिचयः

General Objectives of the Course XX :

भगवतः निश्वासरूपपौरुषेयवेदवत् पुराणानि भारतीयसंस्कृतेः मूलाधाररूपेण भवन्ति । छात्राणां कृते पुराण रहस्यज्ञानस्य आवश्यकम् अनुभूय व्यासदेवः पुराणानि रचयामास। अतः पत्रे पुराणमहत्त्वं पुराणलक्षणं सात्विकराजसिकतामसिकपुराणानां विषयसारः च वर्णितोऽस्ति ।

Unit -1 (तृतीयपरिच्छेदः)

अष्टादशपुराणपरिचयः
अष्टादशसंख्यामाहात्म्यम्
पञ्चलक्षणम्
दशलक्षणम्
विष्णुः अवयवकल्पनम्

Unit -2 (तृतीयपरिच्छेदः)

प्रभासखण्डमाहात्म्यम्
वैशाखमाहात्म्यम्
धर्मारण्यमाहात्म्यम्
पुराणसंख्याः
ब्रह्मपुराणस्य विषयसारम्

Unit -3 (तृतीयपरिच्छेदः)

विष्णुपुराणस्य विषयसारम्
औपपुराणानां परिचयः
अग्निपुराण विषयसारः
उपपुराणानां परिचयः
हरिवंशपुराणस्य महत्त्वम्
देवीभागवतपुराणस्य विषयसारः
सात्विकपुराणानां परिचयः

Unit -4 (तृतीयपरिच्छेदः)

राजसिकपुराणानां परिचयः

Unit -5 (तृतीयपरिच्छेदः)

तामसिकपुराणानां परिचयः
पुराण तिलकं भागवतम्
मार्कण्डेयपुराण माहात्म्यम्

वेदेषु पुराणमहत्त्वम्
पुराणक्रमरहस्यमुद्घाटनम्
पुराणेषु राजनीति
स्कन्दपुराण माहात्म्यम्
प्रो.कृष्णमणित्रीपाठिप्रणीतात् “पुराणपर्यालोचनम्” इति ग्रन्थात्
सहायकग्रन्थाः - “पुराणपर्यालोचनम्”
प्राप्तिस्थानम् - नागपब्लिशर्स, 11 ए./वि.ए जवाहर नगर,
दिल्ली - 110007, सम्पादकः - नागशरण सिं

National Sanskrit University, Tirupati
Department of PURANETIHASA
Model Questions Paper - 1

(श्रीमद्भागवतमहापुराणम् प्रथमस्कन्धे 1-10 अध्यायाः)

I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

10)

- 1) निगमकल्पतरुर्गलितं फलं किम् ?
 - 2) गूढः कपटमानुषः कः ?
 - 3) कलिमलापहं किम् ?
 - 4) परमहंससंहिता इति कस्य नामात्तरम् ?
 - 5) प्रायेणाल्पायुषः जनाः कदा भवति ?
 - 6) कं भागवतोत्तमं प्राहुः ?
 - 7) इतिहासपुराणं च कः उच्यते ?
 - 8) वेदमेकं चतुर्विधं व्यदधात् कः ?
 - 9) तथापि नात्मा परितुष्यते मे इति केनोक्तम् ?
 - 10) भागवतस्य श्रवणेन फलं किम् ?
- II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया ।

(2

× 5 = 10)

- 1) सर्ववेदेतिहासानां सारं समुद्धृतम् - व्याख्यात ।
- 2) सात्वती संहिता ।
- 3) इतिहासपुराणं च पञ्चमो वेद उच्यते ।
- 4) वासुदेवपराक्रियाः ।

III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत । (2)
× 10 = 20)

- 1) व्यासं प्रति नारदस्योपदेशं लिखत ।
- 2) तापत्रयचिकित्सितं किम् ? व्याख्यात ।
- 3) तवापि नात्मा परितुष्यते मे - विशदयत ।
- 4) भगवद्भक्तेः माहात्म्यं लिखत ।

30)

- 1) जन्माद्यस्य यतो इत्यादिश्लोकं विलिख्य व्याख्यात ।
- 2) व्यासमहर्षेः असंतुष्टेः कारणानि लिखत ।
- 3) नारदस्य पूर्वचरित्रमुद्दिश्य विलिखत ।
- 4) श्रीकृष्णस्य द्वारकागमनं वर्णयत ।

(2 × 15 =

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 2

(वराहपुराणे श्रीवेङ्कटाचलक्षेत्रमाहात्म्यम्, प्रथमोभागः)

10)

I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

- 1) श्वेतवराहः भूमिम् उद्धृत्य पादं कुत्र निधाय तस्थौ ?
- 2) प्रायश्चित्त प्रवृत्तानां नराणां सुलभा का ?
- 3) ज्ञानप्रदत्वात् ज्ञानाद्रिः कः ?
- 4) अञ्जना हनुमन्तं कुत्राजीजनत् ?
- 5) स्वामिपुष्करिणीस्नानेन कः स्वामित्वं प्राप्तवान् ?
- 6) भुवनत्रये कति तीर्थानि विद्यन्ते ?
- 7) सुवर्णमुखरीतीरात् वेङ्कटाद्रिः कुत्र विद्यते ?
- 8) सुदर्शनस्य कोपाग्नेः कः जातः ?
- 9) देवब्राह्मणविश्वासः केषां नासीत् कदाचन ?
- 10) श्रीवेङ्कटाचलमाहात्म्ये पूर्वभागे कति अध्यायाः सन्ति ?

II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया ।

(2

× 5 = 10)

- 1) शङ्करस्य शेषाचलाग्नेयादिगवस्थानप्राप्तिं लिखत ।
- 2) फल्गुणीतीर्थमाहात्म्यं लिखत ।
- 3) कपिलतीर्थस्य माहात्म्यं लिखत ।
- 4) शेषतीर्थस्य माहात्म्यं लिखत ।

III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत ।

(2

× 10 = 20)

- 1) वैकुण्ठात् क्रीडाचलानयनकथनं लिखत ।
- 2) सूतकृतस्वामिपुष्करिणीमाहात्म्यं वर्णयत ।
- 3) कुमारधारातीर्थस्य माहात्म्यं विशदयत ।
- 4) अष्टाङ्गयोगस्वरूपनिरूपणं कुरुत ।

IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत ।

(2 × 15 =

30)

- 1) श्वेतवराहकल्पं व्याख्यात ।
- 2) स्वामिपुष्करिणीतीर्थस्य माहात्म्यं विशदयत ।
- 3) श्रीवेङ्कटाचलं प्रति श्रीरामगमनम् अञ्जनाप्रार्थनादिवर्णनं च लिखत ।
- 4) अगस्त्यादिकृतं भगवतः स्तुत्यादिवर्णनं लिखत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA
Model Questions Paper - 3
श्रीमद्रामायणम् (सुन्दरकाण्डे 1-20 सर्गाः)

I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

10)

- 1) रामायणस्य कर्ता कः ?
- 2) लङ्काधिपतिः कः ?
- 3) सुन्दरकाण्डे कति सर्गाः सन्ति ?
- 4) कस्य प्रेरणेन हनुमान आकाशे उड्डयनं कृतवान् ?
- 5) रावणस्य भार्या का ?
- 6) हनुमानः कस्य वृक्षस्योपरि स्थित्वा सीताऽन्वेषणं कृतवान् ?
- 7) आकाशमार्गे हनुमानः किं पर्वतं दृष्टवान् ?
- 8) लङ्कायाः रक्षणं का कृतवती ?
- 9) रामायणे कति काण्डाः सन्ति ?
- 10) कः सीतां प्रलोभनं कृतवान् ?

II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया ।

(2

× 5 = 10)

- 1) पुष्पकविमान वर्णनम् ?
- 2) हनुमानः
- 3) अशोकवाटिका
- 4) सिंहिका

III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत ।

(2

× 10 = 20)

- 1) सुन्दरकाण्डस्य संक्षिप्तवर्णनम्
- 2) चन्द्रशोभावर्णनम्
- 3) सीतायाः शीलसौन्दर्यवर्णनम्
- 4) सुरसा हनुमतयोः युद्धं वर्णयत

IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत ।

(2 × 15 =

30)

- 1) श्रीमद्रामायणस्य वर्णनं कुरुत
- 2) रावणान्तपुरस्य वर्णनं कुरुत
- 3) लङ्कापुरीवर्णनम्
- 4) सीतायाः शीलसौन्दर्यवर्णनम्

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 4

(अग्निपुराणम् 1-20 अध्यायाः)

I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

10)

- 1) व्यासं प्रति ब्रह्मसारं केनोक्तम् ?
- 2) वाराहे कल्पे प्राप्ते हरिः किं रूपं धृतवान् ?
- 3) कार्तवीर्यः जमदग्निं किमप्रार्थयत् ?
- 4) कार्तवीर्यस्य पुत्रैः निपातितः कः ?
- 5) कश्यपाय महीं दत्त्वा परशुरामः कुत्र स्थितः ?
- 6) मरीचिः कस्य पुत्रः ?
- 7) वैवस्वतमनुः कस्य पुत्रः ?
- 8) काकस्य नेत्रं रामः केनास्त्रेण आक्षिपत् ?

- 9) पुरुरवसः पुत्रः कः ?
 10) जाम्बवतौश्रीकृष्णयोः पुत्रः कः ?
 II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया । (2)
 × 5 = 10)
 1) अग्निपुराणं कीदृशं पुराणमस्ति ।
 2) मन्थरायाः वचनानि विशदयत ।
 3) सुन्दरकाण्डवर्णने हनुमन्तमुद्दिश्य लघुनिबन्धं लिखत ।
 4) अनिरुद्धोपाख्यानं लिखत ।
 III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत । (2)
 × 10 = 20)
 1) अग्निपुराणे अरण्यकाण्डवर्णनं कुरुत ।
 2) अग्निपुराणे सृष्टिवर्णनप्रक्रियां प्रतिपादयत ।
 3) अग्निपुराणे किष्किन्धाकाण्डवर्णनमुद्दिश्य निबन्धं स्वतः ।
 4) अग्निपुराणे श्रीकृष्णस्य लीला वर्णनीया ।
 IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत । (2 × 15 =
 30)
 1) अग्निपुराणे महाभारताख्यानमुद्दिश्य निबन्धो लेख्यः ।
 2) अग्निपुराणे रामायणप्रसङ्गं वर्णयत ।
 3) अग्निपुराणे कूर्मावतारं साङ्गोपाङ्गं वर्णयत ।
 4) अग्निपुराणे प्रश्नाध्यायस्य महत्त्वं विवृणुत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 5

(अष्टादशपुराणपरिचयः)

- I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः । (10 × 1 =
 10)
 1) कः पुराणावयवः अभवत् ?
 2) महापुराणानि कति ?
 3) विष्णुपुराणे अंशाः कति सन्ति ?
 4) शिवपुराणे कति संहिताः सन्ति ?
 5) वायुपुराणे कति पादाः सन्ति ?
 6) नारदीयपुराणे पर्वभागो कति पादाः सन्ति ?
 7) वाराहपुराणं कति भागात्मकम् ?
 8) स्कन्दपुराणे वैष्णवखण्डे कति अध्यायाः सन्ति ?
 9) गरुडपुराणं कति भागात्मकम् ?
 10) गरुडपुराणे उत्तरखण्डे कति अध्यायाः सन्ति ?
 II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया । (2)
 × 5 = 10)
 1) वासुदेवमाहात्म्यम् ।
 2) पुराणसंख्या ।
 3) काशीखण्डः ।
 4) द्वारकामाहात्म्यम् ।
 III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत । (2)
 × 10 = 20)
 1) शिवपुराणस्य विषयसारं लिखत ।
 2) उमासहितायाः विषयसारं लिखत ।
 3) पुरुषोत्तमक्षेत्रस्य माहात्म्यं लिखत ।

- 4) चातुर्मास्यमाहात्म्यं लिखत ।
IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत । (2 × 15 =
- 30)
- 1) ब्रह्मपुराणस्य विषयसारं लिखत ।
 - 2) विष्णुपुराणस्य विषयसारं लिखत ।
 - 3) देवीभागवतस्य विषयसारं लिखत ।
 - 4) ब्रह्माण्डपुराणस्य विषयसारं लिखत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 6

(श्रीमद्भागवतमहापुराणम् दशमस्कन्धे पूर्वार्धे 11-35 अध्यायाः)

- I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः । (10 × 1 =
- 10)

- 1) द्रोणिः नाम कः ?
- 2) निवृत्ततर्षाः नाम के ?
- 3) कलिकल्मषव्याहरणं किम् ?
- 4) ब्रह्मा जगन्नाथं केन मन्त्रेण उपतस्थे ?
- 5) सर्वकामवरप्रदा सर्वकाव्यववेश्वरी का ?
- 6) उपेन्द्रेः नाम कः ?
- 7) कंसेन प्रहिता घोरा बालघातिनी का ?
- 8) भागवते दशमस्कन्धे पूर्वार्धे सप्तमेऽध्याये विषयः कः?
- 9) कृष्णो मृदं डक्षितवानिति मात्रे न्यवेडयन् कः ?
- 10) गवतोत्तमोत्तमः कः ?

- II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया । (2
- × 5 = 10)

- 1) ब्रह्मकर्तृकं पृथिव्याः आश्वासनं लिखत ।
- 2) श्रीकृष्णस्य प्रादुर्भावं वर्णयत ।
- 3) वकासुरस्य वधवृत्तान्तं लिखत ।
- 4) कालिन्दीवृत्तान्तं लिखत ।

- III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत । (2
- × 10 = 20)

- 1) भगवतो देवकीगर्भेऽनुप्रवेशनवृत्तान्तं लिखत ।
- 2) भगवतः कृष्णस्य जातकर्मादिमहोत्सवं लिखत ।
- 3) शकटासुरभङ्गवृत्तान्तं लिखत ।
- 4) तृणावर्तवधं विशदयत ।

- IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत । (2 × 15 =
- 30)

- 1) श्रीकृष्णस्य उलूखले बन्धनं यमलार्जुनोद्धारं च वर्णयत ।
- 2) धेनुकासुरवधवृत्तान्तं विशदयत ।
- 3) वेणुगीतवृत्तान्तं विशदयत ।
- 4) दावाग्निवृत्तान्तं विशदयत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 7

(वराहपुराणे श्रीवेङ्कटाचलक्षेत्रमाहात्म्यम्, द्वितीयभागः)

10) I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः । (10 × 1 =

- 1) रौमहर्षणः नाम कः ?
- 2) पुराणार्थविशारदः कः ?
- 3) भूदेव्याः सख्यौ के ?
- 4) सुवर्णमुखर्याः उत्तरे तीरे सरोवरः कः ?
- 5) नारायणगिरौ वराणि तीर्थानि कति ?
- 6) सूतस्य गुरुः कः ?
- 7) धरार्थिभिः जनैः सदा जप्यः मन्त्रः कः ?
- 8) आकाशराजस्य पुत्रः कः ?
- 9) श्रीनिवासस्य मोहप्राप्तिः केन जाता ?
- 10) श्रीनिवासाय मृगमदं ददौ का ?

II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया । (2
× 5 = 10)

- 1) धरणीवराहसंवादः ।
- 2) कुमारधारामाहात्म्यम् ।
- 3) शङ्खनृपस्य वृत्तान्तहः ।
- 4) वसुदासः ।

III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत । (2
× 10 = 20)

- 1) तोण्डमान्नामकनृपवृत्तान्तं लिखत ।
 - 2) अस्थिसरोवरमाहात्म्यं लिखत ।
 - 3) स्वामिपुष्करिण्याः वैशिष्ट्यं लिखत ।
 - 4) श्रीनिवासोक्तपद्मावतीपरिणयकारणानि विशदयत ।
- IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत । (2 × 15 =

30)

- 1) वराहपुराणान्तर्गते श्रीवेङ्कटाचलमाहात्म्ये द्वितीयभागे उक्तानां तीर्थानां माहात्म्यं वर्णयत ।
- 2) शेषाचलस्य सर्वपर्वतातिशायित्ववर्णनं लिखत ।
- 3) श्रीवराहमन्त्रस्य वैशिष्ट्यं लिखत ।
- 4) भगवतो श्रीनिवासस्य सर्वजनद्रुग्गोचरत्वं वर्णयत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 8

(महाभारतम्, शान्तिपर्वणि 1-30 अध्यायाः)

10) I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः । (10 × 1 =

- 1) कुत्र स्थिताः प्रजाः सर्वाः विदुः ?
- 2) हरेत्काकः पुरोडाशं कथम् ?
- 3) अवध्यः सर्वभूतानाम् कः ?
- 4) सदा योगी स त्यागी भिक्षुकः कः ?
- 5) सर्वाणि कर्माणि कीदृशीनि चक्षते ?
- 6) आपत्काले हि कर्तव्य इति शिष्यते किं तत् ?
- 7) धनञ्जय कृतं पापं केन उपहन्यते ?
- 8) हतो वैकर्तनः दिवाकरसमद्युतिः कः ?
- 9) अर्जुनेनहतो वीरो भ्रात्रा सहोदरः इति कः ?
- 10) कुन्त्या हि सद्रुशौ पादौ कर्णस्येति मतिर्मम इति केनोक्तम् ?

II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया । (2
× 5 = 10)

- 1) यो धर्मो यत्सुखं वा स्यात्सुहृदां तत्तथास्त नः ।
 - 2) राजा न मभिसम्प्रेक्ष्य सर्वधर्मभृतां वरम् ।
 - 3) भार्यया विदेहराजस्य संवादः ।
 - 4) कामदवेषौ च जयति तदात्मानं प्रपश्यति ।
- III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत ।

(2

× 10 = 20)

- 1) धिष्ठिरं प्रति व्यासोपदेशं लिखत ।
 - 2) नारदेनोक्तं कर्णचरितं लिखत ।
 - 3) कर्णजरासन्धयोः समरवृत्तान्तं लिखत ।
 - 4) आपत्काले हि सन्न्यासः कर्तव्य इति शिष्यते व्याख्यात ।
- IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत ।

(2 × 15 =

30)

- 1) गङ्गाकुले स्थितान् ऋषीन् हष्ट्वा युधिष्ठिरेणोक्तानि वचनानि लिखत ।
- 2) युधिष्ठिरं प्रति नारदेनोक्तं कर्णवृत्तान्तं लिखत ।
- 3) अर्जुनस्य वचः श्रुत्वा नकुलेनोक्तानि वचनानि लिखत ।
- 4) युधिष्ठिरं प्रति श्रीकृष्णस्योपदेशं लिखत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 9

(शिवपुराणम्, विद्येश्वरसंहिता)

- I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

10)

- 1) शिवाज्ञया सर्वाभीष्टं किं जपेत् ?
 - 2) मोक्षार्थं कृपया देवः किं कल्पितवान् ?
 - 3) दशमुखा ब्रह्मलोकप्रदायिनी का ?
 - 4) वैश्यों नाम कः ?
 - 5) गायस्त्र्या लक्ष्मीं तु कुत्र न योजयेत् ?
 - 6) अधर्मः कीदृश रूपः ?
 - 7) आयुष्करीति विज्ञेया प्रातः का ?
 - 8) सर्वाभीष्टप्रदावुभौ कौ ?
 - 9) कार्तिके मासि सम्प्राप्ते किं यजेत् बुधः ?
 - 10) जगदा धारभूतौ कथं व्यवस्थितौ ?
- II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया ।

(2

× 5 = 10)

- 1) शिवपुराणस्य श्रवणविधिः
- 2) कलिदोषः
- 3) वर्णाश्रमधर्माः
- 4) शिवलिङ्गपूजनम्

- III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत ।

(2

× 10 = 20)

- 1) पार्थिवशिवलिङ्गपूजनमाहात्म्यं लिखत ।
 - 2) शिवपुराणे उक्तं भस्मस्य माहात्म्यं लिखत ।
 - 3) शिवपुराणस्य माहात्म्यं लिखत ।
 - 4) पञ्चुलायाः कथां लिखत ।
- IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत ।

(2 × 15 =

30)

- 1) शिवलिङ्गस्य पूजनं वर्णयत ।
- 2) शिवरात्रिमाहात्म्यं वर्णयत् ।

- 3) शिवपुराणोक्तं सदाचाराणां वर्णनं कुरुत ।
- 4) प्रणवपञ्चाक्षरयन्त्रस्य माहात्म्यं लिखत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 10

(अष्टादशपुराणपरिचयः)

10)

I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

- 1) कः पुराणावयवः अभवत् ?
- 2) महापुराणानि कति ?
- 3) विष्णुपुराणे अंशाः कति सन्ति ?
- 4) शिवपुराणे कति संहिताः सन्ति ?
- 5) वायुपुराणे कति पादाः सन्ति ?
- 6) नारदीयपुराणे पबर्वभागे कति पादाः सन्ति ?
- 7) वाराहपुराणं कति भागात्मकम् ?
- 8) स्कन्दपुराणे वैष्णवखण्डे कति अध्यायाः सन्ति ?
- 9) गरुडपुराणं कति भागात्मकम् ?
- 10) गरुडपुराणे उत्तरखण्डे कति अध्यायाः सन्ति ?

II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया ।

(2

× 5 = 10)

- 1) वासुदेवमाहात्म्यम् ।
- 2) पुराणसंख्या ।
- 3) काशीखण्डः ।
- 4) द्वारकामाहात्म्यम् ।

III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत ।

(2

× 10 = 20)

- 1) शिवपुराणस्य विषयसारं लिखत ।
- 2) उमासहितायाः विषयसारं लिखत ।
- 3) पुरुषोत्तमक्षेत्रस्य माहात्म्यं लिखत ।
- 4) चातुर्मास्यमाहात्म्यं लिखत ।

IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत ।

(2 × 15 =

30)

- 1) ब्रह्मपुराणस्य विषयसारं लिखत ।
- 2) विष्णुपुराणस्य विषयसारं लिखत ।
- 3) देवीभागवतस्य विषयसारं लिखत ।
- 4) ब्रह्माण्डपुराणस्य विषयसारं लिखत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 11

(श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, दशमस्कन्धे उत्तरार्धे 50-75 अध्यायाः)

I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

10)

- 1) श्रीकृष्णस्य पत्नी श्रुतकीर्तिः सुता का ?
- 2) अनिरुद्धस्य पत्नी का ?
- 3) उषायाः सखी का ?
- 4) यमुनाकर्षणं केन कृतम् ?
- 5) पौंड्रकस्य सुतः कः ?
- 6) कृष्णभीमार्जुनाः विप्रवेषैः कुत्र गताः ?

- 7) चेदीराज्यस्य पालकः कः ?
- 8) शिशुपालस्य सखा कः?
- 9) अस्तिप्रास्त्यौः पिता कः ?
- 10) सुधर्मा पारिजातं च प्राहिणोत् हरेः कः?

II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया ।

(2

× 5 = 10)

- 1) मुचुकुन्दः।
- 2) प्रद्युम्नः ।
- 3) पौंड्रकवासुदेवः।
- 4) रुक्मिणी ।

III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत ।

(2

× 10 = 20)

- 1) आत्ममोहो देवमायया कल्पते-विशदयत ।
- 2) प्रद्युम्नोपाख्यानं लिखत ।
- 3) कालिन्द्याः कर्षणं विशदयत ।
- 4) भूभारहरणकर्ता भगवान् श्रीकृष्णः-विशदयत ।

IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत ।

(2 × 15 =

30)

- 1) कालयवनस्य वृत्तान्तं विशदयत।
- 2) स्यमन्तकोपाख्यानं लिखत ।
- 3) यमुनाकर्षणवृत्तान्तं वर्णयत ।
- 4) श्रीकृष्णेन शिशुपालवधं विशदयत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 12

(विष्णुपुराणम् प्रथमांशः)

I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

10)

- 1) श्रीविष्णुमहापुराणे प्रथमांशे कति अध्यायाः सन्ति ?
- 2) श्रीविष्णुमहापुराणे प्रथमांशे त्रयोदशाध्यायस्य नामकरणं किमस्ति ?
- 3) वसिष्ठस्य पुत्रः कः ?
- 4) पुराणसंहिता कर्ता कः ?
- 5) पराशराय विष्णुपुराणं केनोक्तम् ?
- 6) सृष्टिस्थित्यन्तकरणं संजां याति कः ?
- 7) ग्राम्याणां ओषधजातयः के ?
- 8) मरीचेः पौत्रौ कौ ?
- 9) उत्तानपादस्य पत्नी के ?
- 10) सिंहिकायाः पतिः कः ?

II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया ।

(2

× 5 = 10)

- 1) पृथिवीकृता वारहस्तुतिः ।
- 2) देवैः कृता विष्णुस्तुतिः ।
- 3) मारिषा ।
- 4) दक्षसन्ततिः ।

III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत ।

(2

× 10 = 20)

- 1) पुराणसंहितावतारमुद्दिश्य लिखत ।
- 2) चातुर्वर्ण्यवस्था वर्णनीया ।

- 3) रुद्रसृष्टिं प्रतिपादयत ।
 4) धृवचरितं लिखत ।
 IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत ।

(2 × 15 =

30)

- 1) विष्णुपुराणानुसारेण सृष्टेः वर्णनं कुरुत ।
 2) विष्णुपुराणानुसारेण प्रचेतवंशं विस्तारयत ।
 3) विष्णुपुराणानुसारेण प्रह्लादचरितं लिखत ।
 4) विष्णुपुराणे प्रथमांशस्य सारं लिखत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 13

(गर्गसंहिता, गोलकखण्डः)

- I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

10)

- 1) विरोचनस्य पुत्रः कः ?
 2) गोलकपतिः, असङ्ख्याण्डाधिपतिः कः ?
 3) बलरामस्य माता का ?
 4) गरुडश्चण्डविक्रमः पादविक्षेपं कं प्रति चकार ?
 5) मान्धातुः तनुजाशतम् उवाह कः ?
 6) सर्वपत्रपुष्पफलं केन प्राप्यते ?
 7) वाडमनः कायसञ्चितं पापं दहते का ?
 8) पापशतैर्युक्तैरपि कं यमोऽपि नेक्षितुं शक्तः ?
 9) तुलसीसेवनं साक्षात् किं फलं धत्ते ?
 10) रासञ्च राधया सार्धं रासेश्वर्या चकार कः ?

- II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया ।

(2

× 5 = 10)

- 1) अघासुरमोक्षः ।
 2) श्रीकृष्णाभिषेकः ।
 3) हरिपरीक्षणम् ।
 4) उद्धवः ।

- III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत ।

(2

× 10 = 20)

- 1) श्रीराधिकामवर्णनं लिखत ।
 2) पूतनायाः मोक्षं लिखत ।
 3) तृणावर्तमोक्षं लिखत ।
 4) बकासुरमोक्षं लिखत ।

- IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत ।

(2 × 15 =

30)

- 1) गर्गसंहितानुसारेण श्रीकृष्णराधासम्बन्धमुपन्यसत ।
 2) गर्गसंहितायां बृन्दावनखण्डस्य सारं लिखत ।
 3) नारदबहुलाश्वसवादे आगमोद्योगवर्णनं कुरुत ।
 4) श्रीकृष्णदर्शनवर्णनं वर्णयत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 14

(नारदभक्तिसूत्रम्, शाण्डिल्यभक्तिसूत्रम् प्रथमाध्यायः) (45+25=70)

- I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

10)

- 1) मानवानाममूल्यसम्पत् किम् ?
 - 2) भक्तिसम्प्रदायस्य आद्यप्रवक्ता कः ?
 - 3) नारः इत्यस्य कोऽर्थः ?
 - 4) तपः स्वाध्यायनिरतः वाग्विदां वरः कः ?
 - 5) एकपादविभूतिः नाम किम् ?
 - 6) अमृतस्वरूपा नाम का?
 - 7) हरिभक्तिः महादेव्याः सर्वा मुक्त्यदिसिद्धयः इति केनोक्तम् ?
 - 8) निरोधो नाम कः?
 - 9) अनन्यता नाम का ?
 - 10) भगवत्कथासु अनुराग एव भक्तिः एति केनोक्तम् ?
- II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया । (2)

× 5 = 10)

- 1) सर्वदा सर्वभावे निश्चिन्तैः भगवानेव भजनीयः ।
 - 2) अव्यावृत्तभजनात् ।
 - 3) गौण्या तु समाधिसिद्धिः ।
 - 4) आत्मैकपरां बादरायणाः।
- III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत । (2)

× 10 = 20)

- 1) अनिर्वचनीयं प्रेमस्वरूपम् ।
 - 2) भक्तिशास्त्राणि मननीयानि ।
 - 3) अन्तराले तु शेषाः स्युः उपास्यादौ च काण्डत्वात् ।
 - 4) लब्ध्वापि भक्ताधिकारे महत्क्षेपकमपरसर्वहानात् ।
- IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत । (2 × 15 =

30)

- 1) भक्तिः प्रेमस्वरूपिणी इति नारदभक्तिसूत्रानुसारेण व्याख्यात ।
- 2) सत्सङ्गमाधुरीं विशदयत ।
- 3) शाण्डिल्यमतानुसारेण भक्तिस्वरूपं विशदयत ।
- 4) शाण्डिल्यमतानुसारेण भक्तेः अन्तरार्थान् संयोजयत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 15

(अष्टादशपुराणपरिचयः)

I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः । (10 × 1 =

10)

- 1) कः पुराणावयवः अभवत् ?
- 2) महापुराणानि कति ?
- 3) विष्णुपुराणे अंशाः कति सन्ति ?
- 4) शिवपुराणे कति संहिताः सन्ति ?
- 5) वायुपुराणे कति पादाः सन्ति ?
- 6) नारदीयपुराणे पबर्वभागे कति पादाः सन्ति ?
- 7) वाराहपुराणं कति भागात्मकम् ?
- 8) स्कन्दपुराणे वैष्णवखण्डे कति अध्यायाः सन्ति ?
- 9) गरुडपुराणं कति भागात्मकम् ?
- 10) गरुडपुराणे उत्तरखण्डे कति अध्यायाः सन्ति ?

II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया । (2)

× 5 = 10)

- 1) वासुदेवमाहात्म्यम् ।
- 2) पुराणसंख्या ।

3) काशीखण्डः ।

4) द्वारकामाहात्म्यम् ।

III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत ।

(2

× 10 = 20)

1) शिवपुराणस्य विषयसारं लिखत ।

2) उमासहितायाः विषयसारं लिखत ।

3) पुरुषोत्तमक्षेत्रस्य माहात्म्यं लिखत ।

4) चातुर्मास्यमाहात्म्यं लिखत ।

IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत ।

(2 × 15 =

30)

1) ब्रह्मपुराणस्य विषयसारं लिखत ।

2) विष्णुपुराणस्य विषयसारं लिखत ।

3) देवीभागवतस्य विषयसारं लिखत ।

4) ब्रह्माण्डपुराणस्य विषयसारं लिखत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 16

(श्रीमद्भागवतमहापुराणम् एकादशस्कन्धे 1-25 अध्यायाः)

I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

10)

1) मोक्षबन्धकारी आदय कया विनिर्मिते ?

2) मयि सर्वाणि कर्माणि निरपेक्षं समचार इति केनोक्तम् ?

3) सर्वसङ्गापहाः कः भगवन्तमवरुन्धे ?

4) कः रजस्तमो हन्यात् ?

5) कीदृशः मनो युञ्जन् दोषदृष्टिः न सज्जते ?

6) सर्वाङ्गसुन्दरं किम् ?

7) अग्न्यादिभिर्न हन्येत किम् ?

8) तीर्थानां स्रोतसो गङ्गा समुद्रः सरसामहम् इति केनोक्तम् ?

9) प्राणस्य मार्गः कैः शूद्ध्यते ?

10) प्रणवसंयुक्तं किं समभ्यसेत् ?

II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया ।

(2

× 5 = 10)

1) वासुदेवः ।

2) कर्मयोगः ।

3) ज्ञानयोगः ।

4) उद्धवः ।

III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत ।

(2

× 10 = 20)

1) कर्मयोगस्य निरूपणं कुरुत ।

2) मायायाः स्वरूपं लिखत ।

3) अवधूतोपाख्यानस्य सारं लिखत ।

4) सात्त्विकवृत्तिं विशदयत ।

IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत ।

(2 × 15 =

30)

1) भगवतः विविधावतारान् विशदयत ।

2) यदुकुलं प्रति ऋषीणां शापं विवृणुत ।

3) अवधूतोपाख्यानस्य वैशिष्ट्यं लिखत ।

4) वर्णाश्रमधर्मान् वर्णयत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 17

(स्कन्दपुराणम् उत्कलखण्डे 1-22 अध्यायाः)

I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

10)

- 1) जगन्नाथक्षेत्रे ये स्थातुमिच्छन्ति ते के ?
- 2) जगन्नाथक्षेत्रे निवसन्तः मनुजाः कीदृशाः ?
- 3) नीलाचलगुहावासः कः ?
- 4) ब्रह्मणः पञ्चमं शिरः कः चिच्छेद ?
- 5) लज्जाशीला विनीताश्च आधिव्याधिविवर्जिताः के ?
- 6) इन्द्रद्युम्नस्य कपालेशक्षेत्रं केन साकं गतवान् ?
- 7) बिल्वेशक्षेत्रस्थापनं केन कृतम् ?
- 8) पुष्परथविमाने नारदेन सह ब्रह्मलोकं गरवान् कः ?
- 9) इन्द्रद्युम्नेन केन मन्त्रेण बलभद्रस्य पूजनं कृतम् ?
- 10) महाज्यैष्ठ्या दारुमूर्तिं सन्निधौ किं क्रियते ?

II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्ततटिप्पणी प्रदेया ।

(2

× 5 = 10)

- 1) नीलाचलः ।
- 2) मार्कण्डेयः
- 3) पुण्डरीकाम्बरीषौ ।
- 4) काशीराजः ।

III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत ।

(2

× 10 = 20)

- 1) ज्यैष्ठमासे स्नानदानादिमाहात्म्यं वर्णयत ।
- 2) नारदेनोक्तं वृक्षमाहात्म्यं वर्णयत ।
- 3) गालनूपतेः वृत्तान्तं लिखत ।
- 4) चातुर्मास्यव्रतविधानं विशदयत ।

IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत ।

(2 × 15 =

30)

- 1) पुरुषोत्तमक्षेत्रमाहात्म्यं वर्णयत ।
- 2) इन्द्रद्युम्नमुद्दिश्य विशदयत ।
- 3) विद्यापतेः वृत्तान्तं लिखत ।
- 4) बिल्वेशक्षेत्रस्य माहात्म्यं वर्णयत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 18

(श्रीमद्देवीभागवतम्, तृतीयस्कन्धे 1-30 अध्यायाः)

I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

10)

- 1) इन्द्रेण पूर्वं गुरुः वृतः ?
- 2) मोक्षकामानां सर्वसाधानसंयुतः कः ?
- 3) शतरूपायाः सुतौ कौ ?
- 4) धृवसन्धेः पत्न्यौ के ?
- 5) धृवसन्धेः प्रथमपत्न्याः मनोरमायाः पिता कः ?
- 6) धृवसन्धिनीलावत्योः पुत्रः कः ?
- 7) द्रौपदी कः जहार ?
- 8) काशीराजस्य पुत्री सुप्रिया का ?

- 9) कामराजबीजं नाम किम् ?
10) स्मरणं सततं नित्यं भगवत्याः करोम्यहमिति केनोक्तम् ?

II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया ।

(2

× 5 = 10)

- 1) श्रीदेवी ।
- 2) सत्यव्रतः ।
- 3) श्रीरामचन्द्रः ।
- 4) त्रिमूर्तिदर्शनम् ।

III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत ।

(2

× 10 = 20)

- 1) सत्यव्रतस्य चरितं लिखत ।
- 2) कामराजबीजस्य महिमानं लिखत ।
- 3) श्रीदुर्गादेव्याः प्रतिष्ठाप्रकारं लिखत ।
- 4) श्रीरामचन्द्रेण श्री देव्याः व्रताचरणानि वर्णयत ।

IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत ।

(2 × 15 =

30)

- 1) श्रीदेवीभागवतस्य महापुराणत्वं साधयत ।
- 2) शिवब्रह्मभ्यां श्रादेव्याः स्तुतिं लिखत ।
- 3) नारदं प्रति ब्रह्मणा बोधितं त्रिगुणस्वरूपं विशदयत ।
- 4) शषिकलायाः विरहवर्णनं लिखत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 19

(कल्किपुराणम् 1-35 अध्यायाः)

I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः ।

(10 × 1 =

10)

- 1) उत्कलदेशस्य क्षेत्राणि श्रोतुमिच्छामि इति पृष्टवान् कः ?
- 2) वर्षाणां श्रेष्ठं किमिति कपिलेनाक्तम् ?
- 3) पुष्करे जनार्दनस्यार्चनस्य फलं किम् ?
- 4) पुण्यवने पापफलं किम् ?
- 5) अल्पपुण्यं बहुतरं भवेत्तत्र इति कुत्र ?
- 6) ओड्डदेशे विख्याता सर्वपापापनोदिनी का ?
- 7) विष्णोः पादाब्जजा शिवस्य शिरसि स्थिता का ?
- 8) नीलाचले त्यजन् देहं नरः किमाप्नुयात् ?
- 9) श्रीपुरुषोत्तमे पार्श्वे तीर्थं किमस्ति ?
- 10) जगन्नाथप्रतिमात्रयमकल्पयत् कः ?

II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया ।

(2

× 5 = 10)

- 1) कल्किवरलाभः ।
- 2) कल्केः प्रतिज्ञा ।
- 3) इन्द्रदयुम्नः ।
- 4) कलिविवरणम् ।

III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत ।

(2

× 10 = 20)

- 1) पद्मास्वयंवरमुद्दिश्य निबन्धं लिखत ।
- 2) कल्किमुद्दिश्य नृपाणां स्तवं लिखत ।
- 3) कृतयुगागमनमुद्दिश्य निबन्धं लिखत ।
- 4) कल्किसङ्ग्रामः वर्णनीयः ।

30) IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत । (2 × 15 =

- 1) कल्क्युत्पत्तिविवरणमुद्दिश्य निबन्धं लिखत ।
- 2) कल्किजन्मोपनयन संस्काराः वर्णनीयाः ।
- 3) कल्किवरलाभप्रसङ्गं विवृणुत ।
- 4) कल्किं प्रति हरवरप्रदानमुद्दिश्य लेखं लिखत ।

National Sanskrit University, Tirupati

Department of PURANETIHASA

Model Questions Paper - 20

(अष्टादशपुराणपरिचयः)

10) I. सर्वे प्रश्नाः लघूत्तरेण समाधेयाः । (10 × 1 =

- 1) कः पुराणावयवः अभवत् ?
 - 2) महापुराणानि कति ?
 - 3) विष्णुपुराणे अंशाः कति सन्ति ?
 - 4) शिवपुराणे कति संहिताः सन्ति ?
 - 5) वायुपुराणे कति पादाः सन्ति ?
 - 6) नारदीयपुराणे पबर्वभागे कति पादाः सन्ति ?
 - 7) वाराहपुराणं कति भागात्मकम् ?
 - 8) स्कन्दपुराणे वैष्णवखण्डे कति अध्यायाः सन्ति ?
 - 9) गरुडपुराणं कति भागात्मकम् ?
 - 10) गरुडपुराणे उत्तरखण्डे कति अध्यायाः सन्ति ?
- II. प्रश्नद्वयस्य संक्षिप्तटिप्पणी प्रदेया । (2

× 5 = 10)

- 1) वासुदेवमाहात्म्यम् ।
- 2) पुराणसंख्या ।
- 3) काशीखण्डः ।
- 4) द्वारकामाहात्म्यम् ।

III. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधयत । (2

× 10 = 20)

- 1) शिवपुराणस्य विषयसारं लिखत ।
- 2) उमासहितायाः विषयसारं लिखत ।
- 3) पुरुषोत्तमक्षेत्रस्य माहात्म्यं लिखत ।
- 4) चातुर्मास्यमाहात्म्यं लिखत ।

30) IV. प्रश्नद्वयं विस्तारपूर्वकं साधयत । (2 × 15 =

- 1) ब्रह्मपुराणस्य विषयसारं लिखत ।
- 2) विष्णुपुराणस्य विषयसारं लिखत ।
- 3) देवीभागवतस्य विषयसारं लिखत ।
- 4) ब्रह्माण्डपुराणस्य विषयसारं लिखत ।